

MandagsDokumentar

Efterår 2005

05 sep	Prisuddeling	Eliten	
12 sep	Rollator og røde køer	Spejlet	Vinterbader
19 sep	Når livet går sin vej	Kan man dø i himlen?	
26 sep	Hele verden fra forstanden	Coro di Bosa	
03 okt	Slum	Steen Eiler Rasmussen: Om Karen Blixen	Hvor er byen?
10 okt	Natlæger	Et glas vand til Johnie	
17 okt	Ekspérimentalfilm	Ord	
24 okt	Disa flytter til Japan	Larger than Life	
31 okt	Genbrug under krigen	Edderkoppen, afsnit 5	
07 nov	En by o. 1900	Atman – Sjælen	
14 nov	Årstiderne	På sporet af et liv	
21 nov	Revolution i animationsverdenen	Sorg og Glæde	
28 nov	En PH vise	Hud mod sten	

Starter kl. 20

Ret til ændringer forbeholdes

Priskomiteé og vinder, Yrsa Wedel, Mehmet Özcelik, Kenneth Sorento, Karsten Killerich, Erlend Mo, Ulla Hjorth Nielsen, Ulla Boje Rasmussen, Michael Warming, Jens Ravn, Lars Engels, Carl Nørrested, Jens Loftager, Helle Ryslinge, Ole Christian Madsen, Claus Bryld, Niels Pagh Andersen, Henning Camre, Fanny Knight, Niels Jensen, Gunnar Wille, Torben Glarbo, Steen Dalin, Anne Højgaard Christiansen

IFILM
DET DANSKE FILMINSTITUT

POLITIKEN

FILMKOPI

NORDISK FILM FONDEN

Layout Silvana Nikolic

PH cafeen Halmtorvet 9A

Alle gode gange syv

MandagsDokumentar
PH cafeen
Rejsestaldene Halmtorvet 9 A
1700 København V
Tel. 39 29 90 30
Fax 39 29 49 96
AOF Metropol
www.mandagsdokumentar.dk
info@mandagsdokumentar.dk

Lad os gå ud fra, at det magiske syvtal er et lykketal. Hvis vi misbrugte den kendsgerning, så lænede vi os tilbage og satte et tilfældigt program sammen. Så måtte skæbnen ordne resten.

Men sådan arbejder vi ikke i dette firma. Vi tæller ikke omgange. Vi anstrenger os hver gang for at sætte det ypperste program sammen.

Hvorfor? Fordi vi ikke gider andet end det ypperste. Vi skal jo selv gennemleve hele molevitten. Det svarer til, at kokken i en restaurant selv skal æde sig igennem hvert eneste punkt på sin menu sammen med sine mest kritiske gæster.

Alene derfor har vi endnu engang valgt de bedste råvarer, den bedste tilberedning og den mest charmerende servering.

I denne sæson skal I atter møde både de næsten ubeskrevne talenter og veteranerne. Fra den selvbestaltede dokumentargruppe Moment til TV-dokumentarens erfarne mester Lars Engels. Fra Gudhjem o. 1900 til Helle Ryslinges møde med Bollywood. Fra den finske grand old lady, Pirjo Honkasalo, til baskerlandets sprudende ildsjæle.

Tak til mange fordi I gad udfylde og returnere det spørgeskema, vi vedlagde seneste sæsonprogram. Der er naturligvis ikke een konklusion, men gennemgående var de, der svarede, tilfredse med mange ting og utilfredse med relativt få. Nogle ville gerne, at vi flyttede til en biograf med mere bekvemme sæder, men de fleste synes PH-Cafeen ikke bare er OK, men dejlig.

Nogle vil gerne have rigtig mad som en mulighed i Cafeen, men de fleste har lært at leve med tingenes tilstand. (MandagsDokumentar

Efterår 2005

synes, der skal være kage og chokolade og noget salt til rådighed!) Det væsentlige punkt i forbindelse med programlægningen er, at mange gerne vil have flere udenlandske film, også selv om filmenes skabere ikke er til stede. Det har vi lyttet til. Det fører denne gang til, at vi har en hel aften med film af finsk films store mester, Pirjo Honkasalo. Samt at vi bruger en hel aften på en storfilm fra Baskerlandet. Hertil kommer diverse kortfilm.

Der findes naturligvis store mængder udenlandske film af interesse, nye og ældre. En mindre del indkøbes til Danmark, og dem har vi nemmest ved at få fat på. De der ikke importeres, har sprogproblemet tilfælles. Film med engelsk tale, men uden undertekster, er i praksis udelukket - hvor meget vi end synes vi kan det der engelske - mens film med engelske undertekster i almindelighed er OK.

De fleste kan godt lide, at vi laver et varieret program, og det er vi glade for. Det er noget af det allersjoveste ved at lægge program til MandagsDokumentar. Det vil aldrig blive anderledes: Programmet består af kort og langt, fiktion og dokumentarisme, emnebåret eller formstærkt, animation og dybt personlige essays, nyt og gammelt, dansk og udenlandsk, revl og krat.

Og der vil altid være nogen til stede, der kan give bolden op til en kvalificeret diskussion.

Ebbe Preisler
Leder

Styregruppe

Ebbe Preisler, formand
Kristen Bjørnkjær, forfatter og journalist
Ulla Boje Rasmussen, filminstruktør
Chr. Braad Thomsen, skribent og instruktør
Jørgen Chemnitz, instruktør og fotograf
Ulla Hjorth Nielsen, producer og konsulent
Jakob Høgel, filmproducer og antropolog
Mikala Krogh, filminstruktør
Cecilia Lidin, European Documentary Network

5	Prisuddeling / Eliten
6	Rollator og røde køer
6	Spejlet
6	Vinterbader
7	Når livet går sin vej
7	Kan man dø i himlen?
8	Hele verden fra forstanden
8	Coro di Bosa
9	Slum
9	Steen Eiler Rasmussen: Om Karen Blixen
9	Hvor er byen?
10	Natlæger
10	Et glas vand til Johnie
11	Eksperimentalfilm
11	Ord
12	Disa flytter til Japan
12	Larger than Life
13	Genbrug under krigen
13	Edderkoppen, afsnit 5
14	En by o. 1900
14	Atman
15	Årstiderne
15	På sporet af et liv
16	Revolution i animationsverdenen
16	Sorg og Glæde
17	En PH vise
17	Hud mod sten
18	Dokumentar med debat

Til stede: Priskomité og vinder

Det er nu en tradition, at efteråret i MandagsDokumentar indledes med uddeling af en pris i Steen Baadsgaards navn. Steen havde fødselsdag den 3. september, Poul Henningsen den 9. og således ligger dette arrangement smukt midt imellem.

Prisen uddeles af en komité, der tæller Lars Dinesen, Bente Milton, Ulla Pors Nielsen, Christian Nissen og Preben Wilhjelm. Den udvalgte er et dokumentarfilm-talent på vej.

Prisen vil blive motiveret, et brudstykke af vinderfilmen vist og modtageren fejret.

Herefter vises fra Steen Baadsgaards produktion endnu et værk: Eliten

Filmen følger optagelsesprøven til Jægerkorpset, hærens absolut mest krævende special styrke.

Baadsgaard fik som den første nogen sinde adgang til at følge den nådesløse proces. Bag kameraet stod endnu engang Lars Schou, mester for det rolige, håndholdte dokumentar-kamera, der adskiller sig fra reportagekameraet ved at være medlevende og ikke afslørende for enhver pris. Og Keld Ove Hansen fangede lyden.

Steen Baadsgaard

89 min

Danmark

1978

Alderdom

7 unge filmskabere samlede sig spontant i en gruppe og fastlagde, at de ville lave en stribe film under den fælles overskrift ALDERDOM. Denne aften viser vi tre af værkerne:

Yrsa Wedel
11 min
Danmark
2004

Mehmet Özcelik
12 min
Danmark
2004

Kenneth Sorento
9 min
Danmark
2004

Til stede: Yrsa Wedel, Mehmet Özcelik, Kenneth Sorento

Rollator og røde køer

Yrsa har fulgt sin far, Hans Andersen, på 74, der stadig bor som enkemand på sin gård i Vestjylland. Egnens ægtemænd samles som små drenge og spiser rabarbakage og drikker kaffe og leger med deres små havetraktorer. – Man mindes film af Jon Bang Carlsen og Søren Ryge.

Spejlet

81-årige Aren Schlesch er et fund af en hovedperson, aristokratisk levemand, antikvitetshandler, der både har været bankerot og velhavende. Hans formuleringer er på een gang fortidige og dugfriske, provokerende og charmerende.

Vinterbader

Sorento har tidligere imponeret MD-s publikum med original dokumentar-kunst. Her følger han 76-årige Else Hoybye, der livet igennem har fastholdt et dagligt samliv med hav og saltvand. Et stille og intenst menneske. Kenneth Sorento er uddannet fotograf og selv-lært instruktør. Initiativtager til Moment.

Når livet går sin vej

Til stede: Karsten Killerich, Erlend Mo

Skaberne af denne Oscar-nomierede animationsfilm talte med en række børn om døden. Det kom der en meget levende film ud af, på billedsiden inspireret af børns egne tegninger. Det er folkene bag storfilmene "Valhalla", "Hjælp, jeg er en fisk" og "Terkel i knibe", der har skabt dette lille mesterværk.

Karsten Killerich
10 min
Danmark
1996

Kan man dø i himlen?

Jonathan er 11 år. Da han var 8 fik han det første chok: Hans far begik selvmord, han havde ikke været god til at tale om sine problemer. Ikke længe efter får Jonathan konstateret knoglekræft og må i gang med en langvarig behandling. Med mod, humor, livskraft og åbenhed arbejder han sig, sammen med moren og sine to brødre, igennem sorg og sygdom.

Norskfødte herboende Erlend Mo tog et meget langt tilløb til denne film. Han havde selv mistet sin far i en meget tidlig alder og ikke forvundet sorgen. Hvad ville dog ikke vælte op i ham, når han kom tæt på Jonathan?

Erlend Mo
57 min
Danmark
2005

Hele verden fra forstanden

Ulla Hjorth Nielsen
4 min
Danmark
2005

Til stede: Ulla Hjorth Nielsen, Ulla Boje Rasmussen

En musikvideo om mænd, "en hyldest til mændene og musikken" ifølge instruktøren. Kombineret med titlen spores muligvis en vis sarkasme?!

Hvis det er en positiv hyldest, er 4 minutter for kort. Hvis der nu igen skal grines af mændene, er 4 minutter en 1/2 time for langt! (red.)

Filmen

Coro di Bosa

Ulla Boje Rasmussen
88 min
Danmark
1998

I anledning af EU-afstemningen – som skulle have været! – om den nye traktat viser vi Ulla Boje Rasmussens smukke film fra en mindre provinsby på Sardinien. Ulla Boje søgte efter et hjørne af Europa for selv at få en oplevelse af dette 'europæiske projekt', som vi siden 1972 har været en del af. Sardinien kendte hun ikke, det var et dejligt upåagtet område. Den ø kunne vel beskrives? En stor verden udfoldede sig, som det altid sker, når man dykker ned i et lokalområde. Først da hun i provinsbyen Bosa hørte om og lærte at kende et mandskor, der en gang om ugen samles i en købmands baglokale, kunne hun mærke, at hun havde det rigtige under mikroskopet: Noget på een gang originalt og alment genkendeligt. – Den norske "Heftig og begejstret" har mange fællestræk.

Slum

Til stede: Michael Warming, Jens Ravn, Ekspert

Vesterbro voksede op på 30 år i et forrygende spekulationsbyggeri. Det blev, sammen med Nørrebro, Danmarks største saneringsproblem, hvor mennesker boede – og i 1952 stadig bor – i overbefolkede lejligheder. Filmen regnes for at være et af dansk dokumentarfilms sociale hovedværker.

Steen Eiler Rasmussen: Om Karen Blixen

Et meget veloplagt, billeddækket, foredrag, som den aldrende polyhistor (et menneske med omfattende viden i mange retninger) holdt på Borups Højskole i 1986, om sin rolle som ven med og arkitektonisk livlæge for Karen Blixen.

Hvor er byen?

Byplanlægning er et fænomen, der for alvor fæstner sig i 1960'erne. En model var i 1947 lagt ned over København: Fingerplanen, der lader by og boliger vokse i fingre med natur og grønt ind imellem. Men hvad var det for huse, der skød op i fingrene? Hvad var det for tanker der lå bag politikernes og bygherrerens beslutninger – og arkitekternes ofte kompromisfyldte løsninger? Jens Ravns seneste film er et essay, der vil ridse historien op og forny diskussionen om vores i bund og grund ganske dejlige hovedstad.

Jørgen Roos
16 min
Danmark
1952

Michael Warming
28 min
Danmark
1987

Jens Ravn
27 min
Danmark
2004

Lars Engels

Til stede: Lars Engels

En utaknemmelig opgave for dokumentarismen er at skildre samfundet 'som det er'. Intet kan blive så kedsommeligt som en times film om sociale tilfælde. Flere af verdens store dokumentarister har dog knækket nødden, og også danske er gode til at fortælle historier, der egentlig er triste, men som de får til at glimte med humor og poetisk sans for de fine værdier, der bor i enhver. Lars Engels har viet sit liv til den umulige genre. Han tør bevæge sig i grænselandet mellem tragedie og komedie. I stedet for at tynde sine personer med forloren alvor, lader han deres livskraft bryde igennem og kalde på grinet. Nogle taler om social pornografi, andre føler sig både oplyste og opmuntrede.

Natlæger

Lars Engels
45 min
Danmark
1990

Denne tv-feature repræsenterer Lars Engels' første møde med alle de temaer på Vesterbro, som han siden vendte tilbage til i det ene hovedværk efter det andet. 'Natlæger' er en road-movie, der følger en natlæge på arbejde. Den er let og livlig og morsom, ud over at være god kraftig virkelighedsbeskrivelse.

Et glas vand til Johnie

Lars Engels
68 min
Danmark
1994

Denne Lars Engels/DR-klassiker er optaget på Vigerslev Socialcenter og rummer det hele: indsigt, komik, rørende scener, dilemmaer o.s.v.

Havde vi tid, viste vi den tilsvarende film af Frederick Wiseman, Amerikas ukronede konge inden for genren. Men det må blive en anden god gang.

Eksperimentalfilm

Til stede: Carl Nørrested, Jens Loftager

Filmhistoriker Carl Nørrested viser en række af verdens bedste eksperimentalfilm. Genren er ifølge sagens natur altid trængt, og værkerne skabes på trods. Mange når ikke publikum: TV hader dem og andre brugergrupper vælger som regel noget, der 'fylder lidt mere'. Men det er her filmkunsten fødes og genfødes.

Ord

Jens Loftager er en af vores mest tænksomme dokumentarister. I denne film har han sat fokus på ordets forløsende og undertrykkende muligheder, og på det evindeligt brændende spørgsmål om ytringsfrihed. Med Salman Rushdie og Vaclav Havel som ledestjerner veksler filmen mellem statements fra en række verdensberømte forfattere og arkivmateriale fra brændpunkter i det 20. århundredes kamp for (og undertrykkelse af) ytringsfriheden. Også Sheherazade, der fortæller eventyr i 1001 nat for at redde livet, blander sig. Mød i filmen bl.a. Paul Auster, Joseph Brodsky, Villy Sørensen, Tahar Ben Jelloun, Inger Christensen, Günther Walraff og flere andre.

En cigarets tid
Danmark
1969
7 min

Jens Loftager
48 min
Danmark
1994

Disa flytter til Japan

Benedicte Orvung
26 min
Norge
2003

Til stede: Helle Ryslinge

Disa er en pige på 4 år, der flytter med sin mor til Japan. Det er et kulturspring, også rent sprogligt, der vil noget. Og det følger vi så, med charme og frejdighed, i denne veloplagte norske dokumentarfilm. Men altså, primært oplevet fra Disas synsvinkel.

Filmen

Larger than Life

Helle Ryslinge
78 min
Danmark
2003

Helle Ryslinge blev kendt for sin første spillefilm "Flamberede hjerter". For nylig blev hun lidenskabeligt grebet af indisk film, som hun studerede indgående og lod sig inspirere af til sin seneste spillefilm "Hallalabad Blues". Men i "Larger than Life" er hun i Indien for at komme tæt på den ægte vare, og det er der kommet en film ud af, der på den ene side er dokumentarisk på den oplysende måde, men som samtidig fortæller sin historie på en slentrende og personlig måde, der bringer den i familie med de store melodramaer, den skildrer bag kulisserne. Ryslinge oplever fænomenet fra en lokal synsvinkel. I filmen møder vi nogle af indisk films store stjerner, der er mere berømte end alle andre i verdens største demokrati.

Genbrug under krigen

Til stede: Ole Christian Madsen, Historiker Claus Bryld

Filmene er eksempler på de ret mange nyttige film, der blev produceret under 2. verdenskrig med det formål at opruste danskerne til at genbruge hvadsomhelst og spare på alt muligt. Står i grell kontrast til de gullaschbaroner, der – som f.eks. 'Edderkoppen' – havde kronede dage under besættelsen.

Ole Palsbo / Theodor Christensen
7 og 6 min
Danmark
1942

Edderkoppen, afsnit 5

Edderkoppen er en af Hans Scherfigs kendteste bøger. Den blev i 1999 skrevet om til en tv-serie af Lars Kjeldgaard og Ole Christian Madsen (seneste spillefilm "Nordkraft"). Det gav en diskussion af spørgsmålet om historisk korrekthed og kunstnerisk frihed. Puritanerne var mange, som krævede overensstemmelse mellem de faktiske begivenheder og den filmiske fremstilling. Andre labbede den meget velfortalte serie i sig. Men temaet, historisk korrekthed i film, er nok værd at tage op i en dokumentarfilmklub. Og hvorfor ikke ud fra en film om besættelsen, der har beskæftiget medierne i dette jubilæumsår. Flammen og Citronen og mordet på Peter Bangs Vej er blandt ingredienserne. Instruktøren flankeres af en "rigtig" historiker.

Ole Christian Madsen
59 min
Danmark
2000

Filmen

En by o. 1900

Henning Camre, Arne Forchhammer, Steen Rønne
25 min
Danmark
1972

Til stede: Henning Camre, Niels Pagh Andersen?

Byen er Gudhjem. De lokale fotografers glasplader fra o. år 1900 kom for en dag. 3000 billeder blev gennemgået til brug for denne sort/hvide film fortalt i still-billeder. På lydsiden hører vi gamle gudhjemboere fortælle om tiden.

En klassiker inden for genren: Still-billeder egner sig utroligt godt til film, når de er så rige på atmosfære og liv som her og filmens skabere stoler på dem.

Filmen

Atman – Sjælen

Pirjo Honkasalo
73 min
Finland
1996

Pirjo Honkasalo er blandt denne verdens bedste dokumentarister. Biografaktuel med "Melancholia" fra et sørgmodigt Rusland. I "Atman – Sjælen" er vi i Indien sammen med Jamana Lal, en lavkaste-pilgrim, der trods et svært handicap tilbagelægger 6.000 kilometer for at overbringe sin mors jordiske rester til Ganges-flodens rensende vand. På det ydre plan er filmen en Odysse, fuld af sanseberusende billeder af landskaber, menneskemængder, religiøse ritualer og pilgrimme. På det indre plan er den en rejse ind i et troende sind.

Årstiderne

Til stede: Fanny Knight, Niels Jensen

Et hovedværk i den nyere poetiske dokumentarfilm. Et billeddigt – ingen kommentarer, musik af Vivaldi – om kunsten at få en flok får over et bjerg, ned ad skrænten, over en flod, gennem en tunnel.

En billedskøn og stilsikker apéritif til aftenens hovedfilm:

Artavazd Pelichian
29 min
Armenien
1975

På sporet af et liv

Barndom er og bliver en stærk affære. Alle kommer mærkede derfra, på godt og ondt, og barndom er for enhver af os noget af det mest interessante, vi har oplevet – igen på godt og ondt. Fanny Knights begavede og dygtige far fandt sin uddannelse og hustru i England. Parret slog sig ned på Bornholm, hvor faren åbnede en kiropraktisk klinik. Han led af hård mave, men var ellers i fin form. En dag kom han hjem og gik i seng. Og der blev han liggende i 26 år! I en voksen alder måtte Fanny, yngste datter, omsider bearbejde de stærke oplevelser og bl.a. spørge sin mor, hvorfor hun fandt sig i det. Hun kontaktede Videoværkstedet i Haderslev og fik hjælp til at lave filmen om sin barndom. Den sort/hvide videofilm er hjælpeløs, men det betyder intet: Historien kommer igennem!

Fanny Knight
45 min
Danmark
1997

Filmen

Revolution i animationsverdenen

Eksempel

Til stede: Gunnar Wille, Torben Glarbo

Film skolens animationslektor Gunnar Wille (flittig MD-tilskuer) giver et svimlende indtryk af, hvad der sker p.t. med animationsfilmen: Fra 2 sekunders produktion om dagen, til 30 minutter.

Fra håndarbejde til digital manipulation. Det vigtigste er stadig at have noget på hjerte...

Sorg og glæde

Torben Glarbo
38 min
Danmark
1999

"Sorg og glæde" bringer os til Sarajevo efteråret 1998. Her møder vi Sarajevos Filharmoniske Orkester, der på trods af etniske forskelligheder har eksisteret i mere end 70 år. Orkestrets medlemmer fortæller om borgerkrigens rædsler, og om hvordan de alle fandt håb og overlevelse i musikken. Fælles for deres beretninger er passionen for at spille til glæde for Sarajevos krigshærgede befolkning. Et ønske om at spille for enhver pris selv om deres øvesal var mål for bomber og de selv var i snigskytternes skudlinie på vej til og fra prøverne. Filmen rummer en række fremragende fotografier af Marianne Grøndahl og originaloptagelser fra Sarajevo.

En PH vise

Til stede: Steen Dalin, Anne Højgaard Christiansen

En PH vise fremført af f.eks. Ove Sprogø. Danmarks Radio 1958.

Hud mod sten

Denne film var det store samtaleemne ved filmfestivalen i San Sebastian (Baskerlandet) i 2004.

Den beskriver over et par åndeløse timer, hvordan baskerlandets konflikt mod Spaniens styre slår ind i dagligdag og privatliv. De to indledere var til stede unde festivalen og har et indgående kendskab til spansksproget film i det hele taget, bl.a. fra flere perioders ophold på Cuba.

Julio Medem
102 min
Baskerlandet
2004

2005

Dokumentar med debat

MandagsDokumentar er etableret i samarbejde med en række filmfolk og Politiken, og støttet af Nordisk Film Fonden, Filmkopi, PH cafeen/AOF og Det danske Filminstitut.

I MandagsDokumentar vil der altid være en instruktør, forfatter eller lignende til at deltage i debatten omkring filmene.

MandagsDokumentar er en filmklub. Det betyder at man skal være medlem for at få adgang.

Kontingent for personligt medlemskab til MandagsDokumentar er kr 70.

Politiken Plus abonnenter, filmfolk, studerende og pensionister kan melde sig ind for kr 50.

Kontingent for firma- og organisationsmedlemskab er kr 2.000. Det giver ret til adgang for fem medarbejdere og plads på www.mandagsdokumentar.dk med logo og link.

Medlemskab tegnes ved indgangen til PH cafeen, Halmtorvet 9A, fra kl. 19 mandage i sæsonen.

Billetter koster kr 50. Politiken Plus abonnenter, filmfolk, studerende og pensionister kan købe billet for kr 35. Bestil evt. billet hos AOF Metropol på tlf.: 39 29 90 30.

Du kan også tage chancen og købe billet en time før forestillingen ved indgangen til PH cafeen, Halmtorvet 9A.

MandagsDokumentar
PH cafeen
Rejsestaldene Halmtorvet 9 A
1700 København V
Tel. 39 29 90 30
Fax 39 29 49 96
AOF Metropol
www.mandagsdokumentar.dk
info@mandagsdokumentar.dk

Gå i biografen med Politiken Plus

Gå i biografen med Politiken Plus – og få gratis en ledsager med til Månedens Film, når du viser dit Politiken Plus kort. Læs mere i Politiken Plus, i Politiken og på politiken.dk/plus

Har du ikke allerede et Politiken PLUSkort, kan du bestille det på telefon 70 15 85 15, mandag til fredag kl. 13-17 – eller sende en e-mail til plus@pol.dk, hvis du altså har et Politiken-abonnement uden introduktionsrabat eller har et studieabonnement.

POLITIKEN PLUS